

ILUMINISMUL IN EUROPA

Luat in ansamblul sau drept categorie istorica, termenul "Iluminism" se refera la o serie de schimbari in gandirea si scrierile europene. Este unul din putinele categorii istorice care a fost aprobat de oamenii care au trait in acea era. Cand scriitorii, filozofii si oamenii de stiinta al secolului XVII s-au referit la activitatile lor ca „Iluminism”, s-au referit la ruperea de trecut si inlocuirea obscuritatii, a intunerului si a ignorantei gandului european cu „lumina” adevarului.

Chiar daca Iluminismul este unul dintre putinele curente care s-a auto-denumit, determinarea inceputului acestui curent e un lucru dificil. Nu numai ca nu ii putem gasi un inceput dar nu ii putem identifica nici sfarsitul. Deoarece noi inca traim intr-o lume mai mult sau mai putin cuprinsa de Iluminism; in timp ce filozofii si istoricii au denumit a doua jumătate a sec. XIX si intregul sec. XX ca fiind „Post-Iluminist”, noi inca pasim intr-o lume bazata in mare parte pe gandire iluminista.

Asa ca in spiritul nedatarii Iluminismului, ne putem referi mai simplu la schimbarile aduse in gandirea europeana in secolul XVII ca „Gandirea Iluminista a sec. XVII”, cu intelegerea ca aceasta folosire de termeni poate aduce o opinie critica.

Principalele principii ale acestei gandirii sunt:

- Universul este fundamental rational, insemnand ca poate fi inteles doar prin simplu rationament;
  - Se poate ajunge la adevar prin observatie empirica prin folosirea rationamentului si a indoieli sistematice;
  - Experienta umana este fundamentala intelegerea adevarului uman; acceptarea autoritatii in locul experientei este o gresala;
  - Toata viata oamenilor, atat sociala cat si individuala, poate fi inteleasa in acelasi fel ca si lumea naturala; o data inteleasa, viata umana , atat sociala cat si individuala, poate fi manipulata sau modificata asa cum poate fi manipulata sau modificata si lumea naturala;
  - Istoria umana este in mare parte o istorie a progresului;
  - Oamenii pot fi mai buni prin educatie si prin dezvoltarea rationala;
- Doctrinile religioase nu au loc in intelegerea lumii.

Exista doua idei distincte in Iluminism:

- revolutia stiintifica - a dus la o mai buna intelegere a lumii fizice si
- reorganizarea stiintei umane careia i se aplica gandirea stiintifica

Revoluția științifică a constat în două mari inovații care au fost dezvoltarea gândirii empirice și vederea mecanicistă a lumii.

Empirismul este bazat pe ideea că observația umană este un indicator de încredere al naturii fenomenelor. Perceperea repetată poate produce perspective rezonabile despre viitoare evenimente naturale. Universul este văzut ca o mașinărie. Funcționează prin reguli naturale și predictibile; chiar dacă Dumnezeu a creat Universul, El nu intervine în mersul acestuia de zi cu zi. Odată ce lumea este văzută ca o mașinărie atunci ea poate fi manipulată și modificată pentru a aduce beneficii umanității așa cum o fac mașinăriile.